

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 12 грудня 2025 р. № 1686

ЗМІНИ,
що вносяться до Державної стратегії регіонального розвитку
на 2021—2027 роки

1. Підрозділ *“Збільшення кількості територій, які потребують державної підтримки”* розділу *“Тенденції та основні проблеми соціально-економічного розвитку регіонів”* викласти в такій редакції:

“Збільшення кількості територій, які потребують державної підтримки

Протягом 2022 року відбулося суттєве зниження фінансової спроможності значної кількості територіальних громад. Незважаючи на номінальне зростання власних доходів територіальних громад (у середньому на 9,5 відсотка), фактично рівень їх фінансової спроможності значно знизився — з урахуванням рівня інфляції власні доходи територіальних громад у 2022 році зменшилися на 17 відсотків порівняно з 2021 роком. Значні зміни відбулися у структурі доходів місцевих бюджетів, також скоротилися надходження значущих податків — податку на доходи фізичних осіб (без урахування податку, сплаченого з доходів військовослужбовців), акцизного податку з пального, плати за землю, єдиного податку.

Активні бойові дії на території України призвели до поглиблення диспропорцій у розвитку регіонів та збільшення кількості територій, які потребують державної підтримки і застосування спеціальних механізмів та інструментів стимулювання їх розвитку.”.

2. Абзаци сьомий — сімнадцятий розділу *“Державна регіональна політика до 2027 року”* замінити абзацами такого змісту:

“Пріоритетами регіонального розвитку на період до 2027 року є:

створення безпекових умов для проживання та повернення громадян України в регіони та територіальні громади, що передбачає:

- всебічну підтримку сил безпеки і оборони України у відстоюванні державного суверенітету та територіальної цілісності;

- підтримку співробітництва регіонів України з державами — членами ЄС з питань безпеки та антикризового управління, зокрема з метою реагування на існуючі та можливі загрози;

- сприяння діяльності правоохоронних органів з метою зниження рівня злочинності, захисту прав, свобод і законних інтересів громадян України;

- створення умов для повернення внутрішньо переміщених осіб та вимушено переміщених осіб за межі України до своїх громад, передусім шляхом забезпечення безпеки, доступності до житла та створення належних умов для проживання, можливостей працевлаштування за фахом, розвитку та навчання дітей, а також самореалізації та професійного розвитку;

- відновлення безпечних умов життєдіяльності на територіях, що постраждали внаслідок бойових дій;

- розбудову системи цивільного захисту на регіональному та місцевому рівнях, розвиток фонду захисних споруд цивільного захисту, забезпечення пожежної та техногенної безпеки;

- забезпечення екологічної та техногенної безпеки, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та ліквідацію їх наслідків;

реалізація стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС, що передбачає:

- імплементацію процедур та кращих практик ЄС в регіональному та місцевому управлінні, зокрема з використанням принципів смарт-спеціалізації;

- підготовку та підвищення кваліфікації кадрів регіонального і місцевого управління для ефективної роботи з фінансовими інструментами ЄС;

- розширення партнерської взаємодії з європейськими державами в економічній, енергетичній, гуманітарній, освітній, науковій, транспортній сферах, а також у галузі охорони навколишнього природного середовища та інших напрямках спільного інтересу;

- підвищення поінформованості населення про сутність, процеси та перспективи руху України до членства в ЄС;

- підтримку міжнародного територіального співробітництва: реалізацію проектів міжнародного територіального співробітництва; підтримку та заохочення ділового партнерства для нарощування потенціалу регіонального розвитку; зміцнення партнерських відносин між муніципалітетами (громадами) та їх асоціаціями в Україні і ЄС;

забезпечення відновлення за принципом “Відновити краще, ніж було”, що передбачає:

- відбудову житла, соціальної інфраструктури та комунікацій із застосуванням інноваційних технологій і відповідно до принципів сталого розвитку;

- відновлення економічної активності та виробничого потенціалу на певній території, у тому числі визначення у разі потреби нових спеціалізацій територій з огляду на наслідки збройної агресії Російської Федерації проти України;

- сприяння відновленню підприємницького та виробничого потенціалу;
  - розмінування та відновлення територій, що зазнали забруднень, які виникли внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;
  - формування диверсифікованих механізмів фінансування, визначення пріоритетності та вибору проектів відновлення, контролю ефективності використання коштів;
  - відповідність планувальним документам з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад;
  - забезпечення стійкості інфраструктури;
  - ухвалення природоорієнтованих рішень;
- довгострокова стійкість держави, регіонів та територіальних громад, що передбачає:
- впровадження національної системи стійкості на всіх рівнях з урахуванням специфічних ключових ризиків регіонів;
  - забезпечення цілісності та безперервності надання адміністративних послуг;
  - стале енергозабезпечення, децентралізовані енергетичні системи та енергоефективність;
  - підтримку стійкості локального бізнесу в умовах системних ризиків збройної агресії Російської Федерації проти України та відновлення України;
  - імплементацію сучасних технологічних рішень для забезпечення стійкості;
  - консолідацію громадянського суспільства щодо реалізації цілей стійкості;
  - запровадження механізмів міжвідомчої взаємодії і координації щодо забезпечення стійкості регіонів і територіальних громад, налагодження ефективного діалогу та комунікацій з населенням на всій території України;
- конкурентоспроможність і динамічний економічний розвиток з урахуванням Цілей сталого розвитку та необхідності досягнення кліматичної нейтральності не пізніше 2060 року, що передбачає:
- сприяння розвитку підприємництва та підвищення інвестиційної привабливості регіонів і територіальних громад;
  - інтеграцію національної економіки в європейський економічний простір;
  - диверсифікацію регіональних економік з метою ефективної реалізації національного ресурсного та економічного потенціалу;

- сприяння включенню елементів природно-ресурсного, економічного потенціалу в національні ланцюги доданої вартості та глобальні ланцюги доданої вартості з високим ступенем переробки вітчизняної продукції;

- сприяння впровадженню технологічного підходу Індустрія 4.0;

- сталий розвиток сільського господарства з урахуванням кліматичних змін та завдань розвитку сільських територій;

- сприяння декарбонізації економічної діяльності, енергетичній трансформації промисловості з використанням відтворювальних джерел, розвитку промисловості на “зелених” засадах;

- створення сприятливих умов для інновацій, науково-технологічного розвитку, креативних індустрій;

прискорення інноваційного розвитку регіонів на принципах смартспеціалізації, сприяння створенню дослідницької та інноваційної інфраструктури, що передбачає:

- розбудову мережі кластерів, центрів передових технологій, центрів колективного користування науковим обладнанням тощо;

- встановлення напрямів інноваційного розвитку з використанням підходів смарт-спеціалізації регіонів;

розвиток людського капіталу, що передбачає:

- створення ефективної та стійкої системи охорони здоров'я, орієнтованої на зміцнення громадського здоров'я та якісну медичну допомогу відповідно до регіональних ризиків;

- формування ефективної конкурентоспроможної системи освіти відповідно до потреб розвитку людського капіталу, інноваційної та цифрової економіки з пріоритетом на формуванні ключових компетентностей для навчання протягом життя, поєднання науки, освіти та практики;

- посилення ролі закладів вищої освіти у формуванні людського капіталу та сталого регіонального розвитку шляхом реалізації третьої місії — розвитку інновацій та підприємництва, співпраці з громадою та бізнесом, сприяння культурному і соціальному розвитку регіонів;

- сприяння адаптації людського капіталу до цифрової та зеленої трансформацій, формування на достатньому рівні навичок, необхідних для таких трансформацій;

- формування гнучких регіональних ринків праці на основі сучасної професійної освіти, мобільності працівників та міжрегіональної співпраці;

- реалізацію інтегрованої багаторівневої політики реінтеграції ветеранів війни до цивільного життя;

- реалізацію політик, спрямованих на самореалізацію молоді та підтримку молодих сімей, захист материнства і батьківства;

- створення умов для інклюзії осіб похилого віку до економічного та суспільного життя, підвищення тривалості активного життя;

- створення умов для збереження та розвитку матеріальної та нематеріальної культурної спадщини, етнічного, патріотичного культурного виховання, розвитку культурних індустрій;

- створення умов для поширення масового спорту з метою зміцнення громадського здоров'я, згуртованості та фізичного розвитку;

- забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків для реалізації та розвитку їх здібностей та потенціалу;

- забезпечення зростання добробуту населення шляхом надання якісних соціальних послуг та вдосконалення адресної підтримки вразливих груп населення;

- забезпечення особам з інвалідністю інклюзії у суспільство, рівності прав і можливостей вільно пересуватися, отримувати послуги та брати участь у суспільному житті;

національна згуртованість, що передбачає:

- залучення громадян до прийняття рішень на державному, регіональному та місцевому рівні;

- розбудову партнерств між територіальними громадами, розвиток міжмуніципального та міжрегіонального співробітництва з метою відновлення та розвитку регіонів;

- створення умов для вирівнювання можливостей розвитку різних функціональних типів територій;

- підвищення взаємодії економіки регіонів до економічних і соціальних змін;

- допомогу внутрішньо переміщеним особам у працевлаштуванні, забезпеченні житлом, наданні медичних і освітніх послуг, інтеграцію внутрішньо переміщених осіб у суспільне життя територіальних громад;

- підвищення міжрегіональної взаємодії шляхом розвитку інфраструктури та електронних комунікаційних мереж;

- реалізацію інформаційної політики, спрямованої на зміцнення української національної ідентичності та запобігання ризикам послаблення згуртованості;

інституційна спроможність та ефективне багаторівневе врядування, що передбачає:

- розвиток інституційної спроможності місцевих держадміністрацій та органів місцевого самоврядування усіх рівнів у сферах стратегічного планування, проектного менеджменту, запобігання корупції тощо;

- розвиток інституційної спроможності місцевих держадміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо співпраці з міжнародними партнерами;

- наближення системи управління регіональним розвитком до процедур та кращих практик ЄС;

- зміцнення кадрового потенціалу та осучаснення компетенцій працівників місцевих держадміністрацій та органів місцевого самоврядування;

- цифровізацію сфери управління та надання адміністративних послуг, навчання працівників цифровим компетенціям, впровадження практик цифрової демократії та смарт-технологій у територіальних громадах (складові “смарт-міста”);

- впровадження реформ управління публічними інвестиціями.

У зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України, тимчасовою окупацією окремих територій України, замінуванням значної частини територій, забрудненням та руйнуванням критично важливої інфраструктури на території України склалися суттєво диференційовані умови безпеки.

З метою формування та запровадження органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування спеціальних механізмів та інструментів підтримки територій передбачається розподіл територій за безпековою ознакою на два типи.

Перший тип — декілька регіонів чи їх частини, території яких розташовані на відстані до 100 кілометрів вздовж лінії зіткнення або українсько-російського державного кордону, або тимчасово окупованої Російською Федерацією території України, проживання і ведення господарської діяльності на яких особливо небезпечне (далі — прифронтові території). До прифронтових територій належать території, які відповідають хоча б одному з таких критеріїв:

- території чи їх частини, які віднесені в установленому законодавством порядку до територій активних бойових дій;

- території чи їх частини, які віднесені в установленому законодавством порядку до територій можливих бойових дій.

Пріоритетами державної регіональної політики для прифронтових територій є:

розвиток оборонної та захисної цивільної інфраструктури (військова логістика, захищені транспортні маршрути, фонд захисних споруд цивільного захисту, системи оповіщення);

швидке відновлення критичної, соціальної та житлової інфраструктури (відновлення житла, розбудова та відновлення інфраструктури, захисні споруди об'єктів інфраструктури, управління відходами від руйнувань, електроенергетика, тепла енергетика, автомобільний і залізничний транспорт та дорожнє господарство);

підтримка населення: громадська безпека (цивільний захист), протимінна діяльність; збільшення можливостей для працевлаштування; створення у закладах освіти безпечного, здорового та інклюзивного освітнього середовища; соціальний захист та пільги; допомога з платежами за житлово-комунальні послуги; якісне медичне обслуговування;

спрощення умов для ведення бізнесу;

комплексна підтримка аграрного сектору;

страхування воєнних ризиків.

Другий тип — тимчасово окуповані території, якими є декілька регіонів чи їх частини, території яких в установленому законодавством порядку віднесені до тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України.

Пріоритетами державної регіональної політики для тимчасово окупованих територій є:

створення умов для безпечного і організованого переміщення громадян України з тимчасово окупованих територій на підконтрольну Україні територію;

збереження української національної ідентичності у громадян, що мешкають на тимчасово окупованих територіях, включно з інформаційними і культурними ініціативами;

посилення інституційної спроможності органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій;

захист прав і свобод громадян України, які проживають на тимчасово окупованих територіях.”.
